

SOSYAL YARDIM ALANLARIN HAKLARI, SORUMLULUKLARI VE GERIYE ÖDEME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

Güncelleme Haziran 2021

Türkçe çevirisi hakkında bilgiler: Yapılan bu çeviri hakkında bir şüphe ortaya çıkması halinde, almanca ve fransızca yazılan orijinal versiyonları geçerlidir.

1. En Önemli Hukuki Dayanaklar / Principales bases légales

- Constitution fédérale (RS 101) / <<Federal Anayasa>>
- Code pénal suisse (CP) du 21 décembre 1937 (RS 311.0) / <<İsviçre Ceza Yasası>>
- Loi fédérale sur la compétence en matière d'assistance des personnes dans le besoin (LAS) du 24 juin 1977 (RS 851.1) / <<Yardıma muhtaç olan kişiler için sorumlu makamlarla ilgili Federal Yasa>>
- Loi cantonale sur l'intégration et l'aide sociale (LIAS) du 10 septembre 2020 (RSV 850.1) / <<Uyum sağlama ve sosyal yardıma ilişkin kanton yasası yönetmeliği>>
- Ordonnance cantonale sur l'intégration et l'aide sociale (OLIAS) du 21 avril 2021 (RSV 850.100) / <<Uyum sağlama ve sosyal yardıma ilişkin kanton yasası yönetmeliği>>
- Loi cantonale sur la procédure et la juridiction administratives (LPJA) du 6 octobre 1976 (RSV 172.6) / <<İdari Yasası Usulleri ve Uygulanması üzerine kantonal yasa>>
- Directives du Département en charge des affaires sociales (www.vs.ch/web/sas) / <<Sosyal İşler Dairesi tarafından yayınlanan yönergeler>>
- Recommandations de la Conférence suisse des institutions d'action sociale (CSIAS) (<http://skos.ch/fr/>) à titre subsidiaire / <<İsviçre Sosyal Yardım Konferans İlkeleri (desdekleme doğrultusunda)>>

2. Başvuru sahibinin / sosyal yardım alan kişinin en önemli hakları/ Principaux droits du demandeur/bénéficiaire d'aide sociale

- 2.1 Dokunulmaz geçim düzeyi hakkı (Asgari geçim hakkı) / Droit au minimum vital incompressible (art. 12 Constitution fédérale, 42 LIAS, 49 OLIAS)
 - Her kişi gelirleri ile geçimini sağlamadığı zaman, bu durumundan kendisi sorumlu olsa bile, acil yardım alma hakkına sahiptir. (Art. 12 Constitution fédérale et 42 LIAS).
- 2.2 Sosyal Yardıma Başvurusu / Demande d'aide sociale (art. 45 LIAS, 51ss OLIAS)
 - Başvuru, kişinin kendisi veya yetkili bir temsilci (masrafları karşılanmayacak) tarafından yapılabilir.
 - Oturmuş olduğu Belediyenin Sosyal yardım kurumuna (Kişinin gerçekten yaşadığı yer) veya Sosyo-Tıp Merkezi'ne (CMS) sözlü veya yazılı olarak başvurulmalıdır.
- 2.3 Verilen Bir Kararın İlgili Kişiye Bildirilmesi / Droit d'obtenir une décision (art. 7 et 47 LIAS, 9 OLIAS, 29 LPJA)
 - Sosyal yardım ile ilgili kararların çıkarılmasında Belediye (sosyal yardım kurumu) sorumludur. Ancak, bu görevi SMZ tarafından yapılmasını isteyebilir (Art. 7 LIAS).
 - Sosyal yardım makamlarının tüm kararları (sosyal yardım alma hakkı, bütçedeki değişiklikler, bir hak talebinin iptali, bir destek tutarının geri ödenmesi vb.) gerekçelendirilmeli ve şikayetler için son tarih belirtilerek ilgi kişiye yasal olarak açıklanmalıdır.
 - Karar, başvurunun alınmasından itibaren **30 gün** içinde yapılmalıdır. Karar, yardımın yapılıp yapılmayacağını ve ne miktarda verileceğini belirtir. Bir bütçe hazırlanmışsa, bu da eklenecektir.
 - Kişinin açık talebi üzerine, sosyal yardım kurumu, yardım talebini aldıktan sonra **beş gün** içinde, nihai bir karar verilmesini bekleyerek, acil önlemler hakkında bir karar çıkarır.

2.4 İtiraz etme hakkı / Droit de recours (art. 49 LIAS, 57 OLIAS, 5, 34 et 41ss LPJA)

- Sosyal Yardım Kurumunun kararından etkilenen kişi, şu makama (« Conseil d'Etat, Palais du Gouvernement, 1950 Sion ») Şikayetini, gerekçelerini ve talebini içeren imzalı bir mektup şeklinde sunar. İtiraz edilen kararın bir kopyası eklenmelidir. Kişi acil önlemler talep edebilir.
- Kişi, kararı alışı tarihinden itibaren 30 gün içinde bu karara karşı itiraz edebilir. Sosyal yardım kurumu yasal süre içinde bir karar vermemişse (bkz. madde 2.3), sessiz kalması olumsuz bir kararla eşdeğerdir (Madde 5 LPJA). Bu durumda kişi uygun bir süre içinde "hakların reddi" (ihkaki haktan istinkaf) için şikayette bulunabilir.
Sosyal İşler Bürosu, Avenue de la Gare 23, 1950 Sion, sosyal kurum kararlarına karşı yapılan itirazlarla görevlendirilmiştir.

2.5 Dosya İnceleme Hakkı ve Hukuki Dinlenme / Droit de consulter son dossier et d'être entendu (art. 19 et 25 LPJA, 72 OLIAS)

- İlgili kişi, dilekçe ile başvurudan sosyal yardım dosyasını inceleme hakkına sahiptir.
- İlgili kişi verilen kararların tüm noktalarında kendini ifade edebilir.
- İlgili kişi, imzaladığı belgelerin birer kopyasını alma hakkına sahiptir.

2.6 Sosyal Yardım Almaya Başlama Hakkı / Début du droit à l'aide sociale (art. 45 LIAS et 52 OLIAS)

- İlgili kişi, yardım almaya hakkı varsa, bu genellikle başvurunun sunulduğu ayın ilk gününde başlar (bkz. 2.2. madde).
- Sosyal tıp merkezi, durumu incelemek için gerekli belgeleri destek birimi üyelerine yazılı olarak bildirir. Sosyal yardım kurumun karar vermesi için 30 günlük süreyi belirler.
- Sosyal yardım kurumu, yardım alma hakkını ve mali desteğin miktarını (mali, kişisel, sağlık ve sosyal durum) kontrol etmek için gereken belgeleri teslim etmesi için kişiye bir son tarih belirler.
- Kararın verilmesi için 30 günlük süre içinde belirli belgelerin makul bir şekilde talep edilememesi halinde sosyal yardım kurumu elindeki belgelere dayanarak geçici olarak yardım edilmesine karar verir.
- Kişi, bilgileri/belgeleri belirtilen süre içinde inandırıcı bir sebep olmaksızın vermezse ve bu nedenle, kararname kabulü için belirlenen süre içinde ihtiyaç tesbit edilemiyorsa, sosyal yardım kurumu geçici olarak sosyal yardım vermeyi reddedebilir. Kişi daha sonraki bir tarihte bu bilgileri/belgeleri sunarsa, yardımcı talep başvuru tarihinden sonra incelenir ve geçmişte sunulan yardım dilekçesi geçersizdir.

2.7 Sosyal Yardım Havalesi / Versement de l'aide sociale (art. 60 OLIAS)

- Kişi, aynı ayın ilk günlerine sosyal yardım alma hakkına sahiptir. Duruma bağlı olarak sosyal yardım taksitle'de ödenebilir.
- Sosyal yardım kurumu bazı hesapları alacaklılara doğrudan (örneğin, kira, tıbbi masraflar, mali sorumluluk ev sigorta primlerini) ödeyebilir.

3. **Sosyal Yardım Alanın / Başvuranın En Önemli Yükümlülükleri / Principales obligations du demandeur/bénéficiaire d'aide sociale**

3.1 İlgili kişi kendine yardımcı olamıyorsa ve yardım alabileceği üçüncü bir yer bulunamaması halinde, sosyal yardım sağlanır / Subsidiarité de l'aide sociale (art. 30 LIAS, 2 et 40 OLIAS)

- Sosyal Yardım, diğer tüm gelir kaynaklarına ve varlık miktarlarına bağlıdır.
- Kişi, kendisinin gelir (aylık, sosyal- ya da özel sigorta, bakım yardımı, aile yardımı, akrabaların desteği, miras vb.) kazanması için tüm tedbirleri almak zorundadır. Ve yapılabilmesi mümkün olan her işi kabul etmek zorundadır. İş kabul etmezse veya mal varlığını satarsa, sosyal yardım kurumu kişinin verdiği veya sattığı miktara karşılık oluşan varsayımsal gelir, bütçe (gerekirse birkaç ay boyunca) hesaplamasında göz önünde bulundurulur. Orantılık ilkesine uyulmalıdır.
- Kişinin gayrimenkulü sahibi ise, maddi yardımın geri ödenmesini garanti altına almak için ipotek kaydını kabul etmesi gerekir.

3.2 Bilgi- ve Bilgilendirme Yükümlülüğü / Obligation de fournir des renseignements et informations (art. 34 LIAS, 42 OLIAS)

- Sosyal yardım başvurusu yapan kişi, yardıma ihtiyacı olduğunu kanıtlaması gerekir ve bundan dolayı, kendisinin mali durumunu ayrıntılı bir şekilde (gelir, mülk, gayrimenkul vb.) açıkça bildirmesi gerekir. Mesleki sosyal, kişisel (özellikle aynı evde yaşayan herkesi, isimleriyle bildirerek) ve sağlık durumu hakkında (gerekirse doktor raporu ile birlikte) bilgi vermesi gerekir.
- Bilgiler, aynı evde yaşayan tüm aile üyeleri (veya birlikte yaşayan eşler) ve başka bir yerde yaşıyor olsalar bile desteklenecek çocuklar için sosyal hizmetler tarafından belirlenen bir süre içinde (bkz. madde 2.6) sağlanmalıdır.
- Sosyal yardım alan kişi, tüm değişiklikleri talep edilmeden sosyal yardım kurumuna hemen bildirmekle yükümlüdür. Bunu yapmazsa ve sosyal yardım kurumu yardım konusunda şüpheye düşerse, maddi yardımın geçici olarak yapılmamasına karar verebilir. Ve gerekli bilgilerin/belgelerin sunulması için bir son tarih belirler.

3.3 Yeniden Uyum Sağlamaya Katılım / Collaboration à la réinsertion (art. 33 LIAS, 41 OLIAS)

- Yardım alan kişi mali bağımsızlığını ve topluma yeniden uyum sağlayabilmesi için, ondan uygun bir şekilde istenilen gerekli olabilecek tüm önlemleri almak zorundadır.
- Kişi bağımsızlığını kazanabilmesi için özellikle sosyal sigortalarla (Maluliyet Sigortası AI, İşsizlik Sigortası /chômage, Kaza Sigortası SUVA vb.) ve özel sigortalarla, ona yardımcı olan yetkililerle ve organlarla işbirliği yapmalı, ve kendisine önerilen çeşitli tedbirleri kabul etmelidir. Kişi tamamen veya kısmen çalışabilir durumda ise, işsizlik sigortasına iş arayan kişi olarak (Mevcut hakkı olan günlük para sigortasından bağımsız olarak) kayıt yaptırmalıdır. Bölgesel İş Bulma Merkezi RAV danışmanı tarafından denetlenmeli ve ona iş aradığına dair belgeleri sunmalıdır.

3.4 Konut (Daire) / Wohnung

- Kendi bölgelerinde izin verilen kira oranlarının üst limitlerini belirlemek her bölge veya belediyenin yetkisindedir. Yardım alan kişinin kirası komünal oranın üzerindeyse, sosyal yardım kurumu yardım alan kişiye yazılı olarak bildirir ve taşınması için uygun bir süre belirler.
- Kişi, kendisine bildirilmiş süre dolduktan sonra, taşınmayı redderse ya da kirası uygun bir konut aradığını ispat edemese, sosyal yardım kurumu tespit edilmiş ortalama kira oranını aşan kısmını kabul etmeyi reddedebilir.
- Kişi, kira bedelini kendisi öderse, sosyal yardım kurumuna aylık ödemiş olduğu kirayı belgelemelidir.

3.5 Sosyal Yardımların Geri Ödenmesi / Remboursement de l'aide sociale (art. 52 à 58 LIAS, 61 à 68 OLIAS)

- Erginlik yaşına ulaştıktan sonra sosyal yardım alan kimse, yardımların haksız yere kullanılması, önemli bir mal varlığı edinilmesi, yardımların avans veya kredi şeklinde ödenmesi ve geri ödemededen feragatin mantıksız görünmesi halinde de geriye ödemekle yükümlüdür. Haksız olarak alınan tutarlar her zaman faiziyle geri ödenecektir.
- Sosyal yardım kurumunun geri ödeme talebi, maddi yardımın son ödemesinden 10 yıl sonra sona erer. Bir kişi önemli varlıklar edinirse, zamanaşımı son maddi yardım ödemesinin son ödemesinden itibaren 20 yıldır.
- Sosyal yardım kurumu ve yardım alan kişi geri ödeme yöntemleri üzerinde anlaşamazlarsa, sosyal yardım kurumu kişinin danıştay'a başvuruda bulunabileceğine dair resmi bir talimat verir (bkz. Madde 2.4).
- Reşit olmayan kişi, önemli varlıklara ulaşması veya bunun özkaynağı (çalışarak kazanma veya diğer nedenlerle) oluşması durumunda, erginlik yaşından önce verilen yardımı geriye ödemekle yükümlü değildir. Aynı durum, temel eğitim sırasında sağlanan yardımlar açısından 25 yaşına kadar olan gençler için de geçerlidir. Verilen bu yardımlar bu kişilere sosyal yardım borcu oluşturmaz.
- Önemli bir servet sahibi olan genç yetişkinin ebeveynlerine verilen yardımı geriye ödemek zorunda değildir. Bir servet kazanmış olan birlikte yaşayan bir eş, eşine veya çocuklarına yapılan yardımı geriye ödemek zorunda değildir. Çocuklar yardım almışsa, çocukları tek başına velayetinde olan ayrılmış (boşanmış) ebeveyn, çocuklarına yapılan yardımı geri ödemekle yükümlü değildir.
- Üçüncü taraf ya da sosyal ya da özel sigorta için avans olarak ödenen sosyal yardım durumunda, yardım alan kişi, sosyal yardım kurumu lehine yazılı olarak bildirerekten bu hakkından geri çekiler. Geriye ödeme süresi içerisinde yapılmış olan sosyal yardım tutarının geri ödenmesi gereklidir. Ve yardım alınır alınmaz ödenecektir. Sosyal yardım alan kişi alacağını sosyal kuruma devrettiği için, resmi kurumlar bu miktarı doğrudan sigorta şirketinden veya üçünü taraftan alırlar. Geriye dönük ödeme miktarı herşeye rağmen sosyal yardım alan kişiye ödenmişse, o bunu sosyal kurumlara bildirmekle yükümlüdür. Sosyal yardım alan kişi bu borçlu olan meblağı derhal ödemekle yükümlüdür.

4. **Sosyal yardımın hukuka aykırı olarak alındığı şüphesi / Soupçons d'obtention illicite de prestations d'aide sociale (art. 65 à 69 LIAS, 73 à 75 OLIAS)**

- Kişi, bu yardımları haksız yere alıyor, almış veya almaya teşebbüs etmişse, ve bu nedenden dolayı gerekli kuşku nedenleri varsa, bu durumda sosyal yardım kurumu kendi özel yetkililerini araştırma yapmaları için görevlendirir.
- Yardım alan kişi ve aile birliğinin tüm üyeleri kendilerinde bulunduğu yerde, uygun bir zaman süresi içinde, araştırma yapmakla görevlendirilen sosyal hizmet uzmanlarına ve soruşturma müfettişlerine, kendi evlerini, gerekirse araçlarını ve kendi çalışma alanlarına girebilmelerini sağlamalıdır.
- Soruşturmayla görevli olan kişilerin talebi üzerine, sosyal yardım alan kişi, gerçekleri tesbit etmek için gerekli olan tüm bilgileri vermek zorundadır. Bu yükümlülük, aynı zamanda İsviçre ceza kanununa göre (Art. 110 al. 1 & 2 du Code pénal suisse) akrabaları ve aile üyeleri için de geçerlidir.
- İhlallerin kanıtlanması durumunda, sosyal yardım kuruluşları soruşturmanın sonucunu ilgili kişiye bildirir.

- Resmen kovuşturmak doğrultusundaki yasaların ihlal edilmesi durumunda, açıklama sorumluluğunu yapmak zorunda olan yetkili, bunu makamlara (savcılığa /Ministère public) bildirir. Diğer ihlaller durumunda sosyal yardım yetkilileri, kanunla öngörülen cezaları onaylar ve bunu sosyal yardımlaşma bürosuna bildirir.

5. Yükümlülüğün İhmali Halindeki Kısıtlanmış Yardım / Aide réduite en cas de violation d'une obligation

5.1 İdari yaptırımlar / Sanctions administratives (art. 37 à 43 LIAS, 47 à 50 OLIAS)

- Kişi ihtiyaçlarının incelenmesi için gerekli ayrıntıları sağlamazsa, sosyal yardım kurumu maddi yardımın ödenmesini geçici olarak reddedebilir.
- Sosyal yardım alan kişi yasal yükümlülüklerinden birini yerine getiremiyorsa, kendisine karşı bir ceza (yaptırım) uygulanabilir.
- Cezalar (yaptırımlar) sosyal yardım kurumu tarafından (veya CMS, Delegasyonda), yeterince sebeplendirerek yazılı olarak, sosyal yardım alan kişi için verilen kararın uygulanması için talimat verir. Bu karar alınan cezayı, süresini (ilgili aylara), sebeplerini ve beklenen davranışı belirler. Karar Danıştay'da itiraz edilebilir. (bakınız Madde 2.4)
- Üç tür ceza (yaptırım) uygulaması mümkündür:
 - 1) Orantılılık ilkesi dikkate alınarak kısıltmalar uygulanabilir:
 - Yaşam için temel ihtiyacın %5 - %30 oranında azaltılması;
 - Olağan sosyal yardımdan muafiyet ve genişletilmiş acil yardım verilmesi;
 - Yaşam için temel ihtiyaç aşağıdaki aylık miktarlara düşürülür: yetişken başına Fr. 500.- Fr.300.- 12 yaşından itibaren reşit olmayan kişi başına; Fr. 220.- 12 yaşın altındaki reşit olmayan kişi başına;
 - Olağan sosyal yardımdan muafiyet ve acil yardım verilmesi: Temel geçim ihtiyaçları aşağıdaki günlük miktarlara düşürülür: Yetişkin başına 10 CHF ve reşit olmayan kişi başına 6 CHF
 - 2) Varsayımsal bir gelirin / mülkün dikkate alınması;
 - 2) Hakların tekrar kötüye kullanılması durumunda maddi yardımın durdurulması.

5.2 Cezai yaptırımlar / Sanctions pénales (70 LIAS, 76 OLIAS et 66a, 146 et 148a CP)

- Eğer Federal kanun ağır bir ceza görmüyorsa, yasaya uygun olmadan alınan sosyal yardımlar kanton kanununa göre Fr. 10'000.- para cezasının verilmesine neden olabilir.
- Federal kanununa göre, yasaya uygun olmadan sosyal yardımları alan kişiye, bir yıla kadar hapis cezası, veya para cezasına ve/veya dolandırıcılıktan beş yıla kadar hapis, veya para cezası verilebilir.
- Yardım alan kişi yabancıysa, sosyal yardımı dolandırdığı için veya yasa dışı olarak sosyal yardım aldığı için cezalandırılır. Hakim ayrıca beş ile onbeş yıl boyunca İsviçre'den sınır dışı edebilir.

Asağıdaki kişisel imzayla, imza sahibi/imza sahipleri sosyal yardım kurumundan maddi yardım alabilmek için dilekçeyle müracaat ettiklerini onaylar/lor:

.....

ve hakları, yükümlülükleri ile ilgili yukarıda belirtilen yasal hükümleri, özellikle de sosyal yardımın sadece kendi başına geçinme olanaklarının ve başka desdekleme olanaklarının gerçekleşemediği durum ve zamanlarda geçerli olduğu ilkesini anladığını, beyan eder (beyan ederler), ve sosyal yardım olarak verilen miktarların geriye ödenmesi yükümlülüğü (bakınız Madde 3.5 yukarıda) hakkındaki bilgilerin kendilerinin dikkatine sunulduğunu bildirirler.

(Soyadlar, Adlar ve İmzalar)

Dosya sahibi:

Eşi/Hayat Arkadaşı:

Reşit Çocuklar:

Yer ve Tarih: